

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΔΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

Τεύχος 18. 946

Ιδιοκτήτης—Διευθυντής Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ—Συνδιδευθυντής ΧΡ. Α. ΖΩΗΜΙΧΟΣ

Πέμπτη 8 Νοεμβρίου 1934

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ 1913-1914

Μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους (1878) ήνικητριά και θα φνοστεφής Ελλάς των Βασιλέων Γεωργίου και Κωνσταντίνου, ή ήρωική Ελλάς, ήνικητριά των Τούρκων και των Βουλγάρων, ή Ελλάς του Βασιλέως Κωνσταντίνου, μετά την πτώσιν του Μπιζανίου, και την κατάληψιν των οχυρών Ιωαννίνων, προήλασεν εις την Βορείαν Ήπειρον, απελευθερώσασα και τους εξίσου ένιδικως, ιστορικώς και ορησκευτικώς Έλληνικούς Ήπειρωτικούς Νομούς Αργυροκάστρου, μετά της Δρυϊνουπόλεως, του Δελβίνου, της Χειμάρρας, και του Τεπελενίου, και Κορυτσάς μετά της Πρεμετής και του Δεσκοβικίου, οι όποιοι Νομοί, χάριν των συμφερόντων της άμαρτωλής Αυστρίας και της φιλαργύου Ιταλίας, διά να μη περιέλθωσιν σκέλος του άδριατικού Στενού, του Αδώντος—Οτράντου, εις την Ελλάδα, και γένη ούτω αυτη κυρία και κλειδοϋχος της Αδριατικής, άπεφασίσθη ή παρίδοσις αυτών εις την Αλβανίαν, της όποιας τάπρος βορράν όρια έφθανον μέχρι της λίμνης της Σκόδρας και των λεγομένων αλβανικών Αλπεων και άπεσώρεσαν τα ελληνικά στρατεύματα εκ των δύο τούτων Νομών (1914). Τότε άγκισθώθη ως βασιλεύς της ούτω σχηματισθείσης εις τό χαρτί Αλβανίας, ό Γερμανός Πρίγκηψ Βίδη, άνεψιός της Βασιλίσσης της Ρουμανίας, εκλεγείς ως τοιοϋτος, πρὸς χάριν αυτής ταύτης της Βασιλίσσης.

Μετά τό κατά της Ήπειρου πραξικόπημα τοϋτο των δύο άντιχρίστων Χριστιανικών τούτων άνάμων, ή όλη και ένιαία Ήπειρος διεμαρτυρήθη καταλαβούσα ένόπλως, τους παραχωρηθέντας δύο τούτους Ήπειρωτικούς Νομούς εις την νεότευκτον Αλβανίαν, με έπαναστατικόν Προεδρον, τόν εκ Κιοστερατίου τοϋ Αργυροκάστρου Γεώργιον Ζωγράφον και μέληρχον των δλων τόν εκ Χιμάρρας Σονταγματάρχην Δημήτριον Δούλην, οι όποιοι ένίκησαν εις πολλές μάχας τους άντιταχέντας Αεβανούς. Τότε ήκούσθη διά πρώτην φοράν και τό όνομα Βορεία Ήπειρος πρὸς διήκρισιν της λοιπής Ήπειρου. Εκ ραγέντος τοϋ Εύρωπαικού Πολέμου, ό Πρόεδρος της έπα-

ναστάτημένης Βορείας Ήπειρου εκλήθη παρὰ της τότε Αλβανικής Κυβερνήσεως εις άναγκήν δπλων και συνεννόσιν έν Κερκύρα, όπου Έλληνες και Αλβανοί συνεφώνησαν συνυπογράφαντες τό γνωστόν Πρωτόκολλον, της Κερκύρας λεγόμενον, καε'όμην Βορεία Ήπειρος άνεγνωρίσθη (Σεπτέμβριος 1914) ως αυτόνομος Χώρα, υπό την Αλβανικήν Ήπικράτειαν με πλήρη άυτόνομίαν, ορησκευτικήν εκπαιδευτικήν και διοικητικήν, δηλαδή οι Βορειοηπειρώται εα είχαν την ελληνικήν Γλώσσαν άπαραβίαστον εις τās μεταξύ των σχέσεις, ελληνικά τα Σχολεία των, άνερχόμενα εις τους δύο Νομούς, Αργυροκάστρου και Κορυτσάς, εις 386, με δύο ελληνικά Γυμνάσια, έν Αργυροκάστρῳ και Κορυτσά, ελληνικήν την Εκκλησίαν με δύο Μητροπόλεις, Αργυροκάστρου και Κορυτσάς, υπό την εξάρτησιν τοϋ Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, και ελληνικήν την Διοίκησιν, την Δικαιοσύνην και την χωροφυλακήν.

Ούτως είχαν τα πράγματα (1914) οτε διατάχθη ή Ελλάς να άνακαταλάβη την Βορείαν Ήπειρον και την εκράτησιν μέχρι τοϋ 1916, οτε ένεκx ψευδούς τινος καταγγελίας κάποιου μωροδ Βορειοηπειρώτου, άσυνειδήτως έάνεργούντος, πρὸς τό έν Ιταλίᾳ Κέντρον Κατασκοπείας των Δυνάμεων της Συνενοήσεως οτι τα γερμανικά ύποβρύχια άνεφωτιά ζοντο, έδωθεν διά πετρελαίου εκ τοϋ όρμου «Γράμματα» της Χιμάρρας, διατάχθησαν τα ελληνικά στρατεύματα να έκκενώσουν και πάλιν την επίμαχον Βορείαν Ήπειρον καταληφούσαν παρὰ των Ιταλικών Στρατευμάτων κατ' άρχάς μεν μέχρι τοϋ ποταμοϋ Καλαμά άργότερα δέ μέχρι και των Ιωαννίνων. Απομακρυνθέντά άργότερα τα Ιταλικά Στρατεύματα εκ τοϋ Νομοϋ Ιωαννίνων, ες τηρήθησαν μέχρι τοϋ 1921 έν τη Βορείᾳ Ήπειρῳ και τη Αλβανίᾳ μέχρι τοϋ 1921, οτε έγκατέλειψιν την Χώραν, και παρίδωκαν αυτήν όλόκληρον εις την νεότευκτον Αλβανίαν, ένῳ δ φασικός άρχηγός της Αλβανίας Εσαότ πασίας Τοπτάν είχε φονευθ έν Παρίσις (1920) παρὰ τινος νεαροϋ Αλβανοϋ.

Από τό 1921 μέχρι τοϋ 1923 ή Αλβανία διήλθε άναερίστον πολιτικήν κατάστασιν, οτε ένεφανίσθη ό Ιερωμένος Θεοφάνης

Μαυρομάτης, ό έπιλεγόμενος Φανόλη εκ τινος χωρίου των Σαράντα Εκκλησιών της Θράκης, χειροτονηθείς μεν κανονικώς εις Ιερέα, άλλ' άυτοχειροτονήσας εις άυτοκέφαλον άρχιερέα της Αλβανίας, ύπήρξε πρωεπουργός και έν ταύτῳ Πρόεδρος της Αλβανικής Δημοκρατίας, άνατραπείς τό 1924 διά δευτέραν φοράν, υπό τοϋ εισβαλόντος εκ Βερβίας Αχμέτ μπη Ζιώγου, και καταφυγών εις τό Εξωτερικόν.

Από της άποχωρήσεως των Ιταλικών Στρατευμάτων έξ Αλβανίας ήρχισεν υπό τοϋ Φανόλη ό πόλεμος έναντίον των ελληνικών Σχολείων και των ελληνικών Εκκλησιών έν τῷ Νομῳ Κορυτσάς, άπαγορευείσης τελείως της ελληνικής γλώσσης άυτόει εις τα Σχολεία και τās εκκλησίας, τα δέ ούτω κλεισθέντα ελληνικά Σχολεία έν τῷ νομῳ τούτῳ άνήρχοντο εις 280 και δένάπείμειναν παρὰ 136 ελληνικά Σχολεία έν τῷ Νομῳ Αργυροκάστρου τα όποια πέρυσιν είχαν κατέλθε εις 85, και τα εκλείσει και ταύτα ή Κυβέρνησις τοϋ και παρ' ήμῶν βοήθηθέντος πρὸς κα-

τάληψιν της Αρχής Αχμέτ Ζιώγου, τοϋ εις βασιλέα της Αλβανίας άνακηρυχέντος τό 1928.

Αυτά είναι ή σκελετώδης ιστορία τοϋ Βορειοηπειρωτικοϋ ζητήματος, τό όποιον έφθασαν οι βενιζελικοί και Βενιζελογενείς Κυβερνήσεις της Ελλάδος άνυπεράσπιστον εις χείρας των Αλβανών!

Ήδη, τό άποτελεσματῶν τοϋτο ζήτημα τοϋ όποιοϋ έως και την ύπαρξιν ήγγόνουν αϊένάστοι βενιζελικοί Κυβερνήσεις ανέλαβεν εις χείρας της ή φιλόπατρις Κυβέρνησις τοϋ Κου Παν. Τσαλδάρη και αυτοί ούτοι οι Βορεία ηπειρώται, ίνα ύπερασπίσουν αύτό ένώπιον της Κοινωνίας των Έθνῶν όπου δέν ζητούμεν τά 85 Έλληνικά μόνα Σχολεία τοϋ Νομοϋ Αργυροκάστρου, άλλά και τα αλβανοποιηθέντα ήδη 200 περίπου ταιαυτά έν τῷ Νομῳ Κορυτσάς, τήν εις Έλληνικήν Γλώσσαν λειτουργία δλων των όρθοδόξων εκκλησιών έν τη Αλβανίᾳ Ήπειρῳ, και τήν πλήρη και τελείαν εϋνοδοίησιν των Έλληνοορθόδοξων Νομών Αργυροκάστρου και Κορυτσάς, συμφώνως πρὸς τό ύπογραφέν έν Κερκύρα Πρωτόκολλον μεταξύ τοϋ Αντισπροσώπου της Βορείας Ήπειρου Γεωργίου Χρηστάκη Ζωγράφου και της Αλβανικής Κυβερνήσεως τῷ 1914.

Πάσα άλλη λύσις είναι άπαράδεκτης παρὰ της Μιάς και άδιαιρέτου Έλληνικής Ήπειρου!

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΟΥ ΓΕΩΡΓ. ΤΖΑΒΕΛΛΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΟΡΤΑΣΜΟΝ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Κύριε Αντιπρόσωπε της Κυβερνήσεως,
Γενναίε Στρατηγέ,
Πανοσιολογιώτατε Πρωτοσύγκελε τῆς
Ιεράς Μητροπόλεως Ιωαννίνων,
Κύριε Δήμαρχε Ιωαννίνων,
Κύριοι Αντιπρόσωποι της Μακεδονικής και της Ισραηλιτικής Κοινότητος,
Κύριε Πρόεδρε, τοϋ Πρωτοδικείου Ιωαννίνων, Κύριοι Δικασταί και Σεβαστή όμήγυρις,

Τό ήμέτερον Έθνος, κατά την άποφάδα ήμερον της 29ης Μαΐου 1453, καθ' ήν έπεσε, μαχόμενος εις τās πρώτας έπάλξεις, ό τελευταίος Αύτοκρατορ τος Βυζαντίου Κωνσταντίνος ό Παλαιολόγος, και ή Βασιλις των πόλεων περιήλθεν εις την έξουσίαν των κατακτητών, άπολέσαν τās πολιτικές άυτοϋ έλευθερίας, συναπάλεσε και τās εκ τούτων άπορροεύσας διαφόρους Έξουσίας.

Εφόσον ή Ελλάς διετέλει υπό τόν βαρύν και σκληρόν ζυγόν των κατακτητών Τούρκων, ή διαχείρισις της άστικής και τῆς ποινικής Δικαιοσύνης έρροθυμίσθη, κατά τά την αδιαφορίαν βούλησιν των κατακτητών. Αλλά δορυλάταις, άπαλέσας την ένδικήν άυτοϋ άνεξαρτησίαν, δέν ήδύνάτο να διεδικήσῃ την διαχείρισιν ιδιόουσης άστικής και κοινωνικής Ναμοθεσίας, συμφώνου και πρὸς τά δόγματα της Θεοσκείας και πρὸς την ήθικήν και πνευματικήν άυτοϋ άνάπτυξιν. Η Έκκλησία ή τις, από της αλώσεως τοϋ Βυζαντίου, ήπληρε τό κέντρον και ό πυρήν τῶ μόνου της Θεοσηκευτικής ένόμου άλλα και της πολιτικής διαρρέσεως τοϋ ελληνικοϋ Έθνους προσεπάθη να επεκτείνῃ τον κύκλον της δικαιοδοσίας, ήν επί των οικογενειακών,

γαμικών και των εκ διαθήκης σχέσεων έκέκτητο, και επί της άστικής και της Ποινικής Δικαιοσύνης, άλλ' ή προσπάθεια αϋτη δέν ήδύνάτο να άποβῇ γενικωτέρα, προσκρούουσα εις τό άπαραίόιστον δικαίωμα των Δικαστηρίων των τοπικών Αρχών, αϋτινες άντεπτόθησαν την έν γένει διαχείρισιν της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης.

Μετά την άνακήρυξιν της ελληνικής ανεξαρτησίας και την κατάλυσιν των κατ'όπους τουρκικών Αρχών τό ήμέτερον Έθνος, συνεχίζον τās εκπολιτιστικές παραδόσεις του και την προκλιματηρίδαν Ιστορίαν του και παρὰ την κλαγγήν των δπλων κατά την εποχήν εκείνην άμέσως ήσθάνθη την άνάγκην συνάξεως Νόμων, ρυθμιζόντων τās τε πολιτικές, δημοτικές και ποινικές σχέσεις των πολιτών και ίδιου της Δικαιοσύνης, πρὸς άπονομήν της Δικαιοσύνης και δικαίως δίδει βάσις πάσης έννομουμένης Πολιτείας είναι ή άπονομή της Δικαιοσύνης, και τα Κράτη έκείνα έ μεγαλοεργήσαν και μεγαλοεργούν, τό έχοντα Δικαιοσύνην, όθεν ή πρώτη έν Έπιδόσῳ Έθνοσυνέλευσις έν Άσθῳ τοϋ προσηγοϋ Πολιτευματος της Ελλάδος, άνέστηκεν εις τό Έκτελεστικόν την φροντίδα να διορίσῃ Επικροτήν, πρὸς σύνταξιν Αστικών και Ποινικών Νόμων, άλλ' ή άνάγκη κατάστασις δέν επέτρεψε την έκτέλεσιν της εισημένης διατάξεως, μέχρις οϋ ή δευτέρα έν Άσθῳ Έθνοσυνέλευσις διορίσεν ένταμελή Επικροτήν, όπως προβῇ εις την σύνταξιν Αστικού και Ποινικοϋ Νόμου. Η Επικροτή, άποπερατώσασα τόδ εργον, έπέβαλεν αύτό τον μήνα Απρίλιον τοϋ 1823 εις την Έθνοσυνέλευσιν. ή τις, δια ψηφίσματος, παρέπεμψε εις τό Παι-

